

Svarīgākais īsumā

- Maija sākumā notika būtisks izejvielu un akciju cenu kritums
- Portugāle vienojas ar starptautiskiem kreditoriem par finanšu palīdzības piešķiršanu

Nedēļa tirgos un ekonomikā**Maija sākumā notika būtisks izejvielu un akciju cenu kritums**

5. maijā pēkšņi notika būtisks izejvielu cenu kritums. Naftas cena (*Brent*) vienas dienas laikā nokrita no 120,5 dolāriem par barelu līdz 110,8 dolāriem. Zelta cena samazinājās no 1514 līdz 1471 dolāriem par trojas unci. Vēl būtiskāk nokrita sudraba cena – no 2. līdz 5. maijam tā cena samazinājās no 47,9 dolāriem par trojas unci līdz 34,67 dolāriem. Vara cena Londonas biržā nokrita no 9024 līdz 8820 dolāriem par tonnu. Kopumā izejvielu indekss *Thomson Reuters – Jeffries*, kas iekļauj 19 izplātītāko izejvielu cenas, 5.maijā zaudēja 3,5%. Tas ir būtiskākais vienas dienas izejvielu cenu kritums kopš 2008. gada.

Diezgan būtiski nokrita arī akciju cenas – ASV S&P 500 nokrita par 0,91%, Vācijas DAX – par 0,53%, Francijas CAC 40 – par 0,85%, bet Krievijas RTS indekss dienas laikā zaudēja 1,73%.

Pieauga arī dolāra kurss pret lielāko daļu valūtu, arī pret eiro. Ja 5. maijā dienas sākumā eiro kurss bija 1,4825, tad 6. maija beigās – 1,4308.

Pilnīgas skaidrības par to, kāpēc notika šāds kritums nav. Iespējams, ka tā ir korekcija, kuru veicināja ļoti straujš izejvielu cenu pieauguma temps diezgan garā periodā pirms tam. Izejvielas kļuva tehniski pārpirktas, un līdz ar to notika būtiska korekcija.

Iespējams arī, ka tirgus dalībnieki sāka iecenot potenciālas sekas, kuras atstās uz cenām ASV vērtspapīru izpirkšanas programmas beigas jūnijā. Lielā mērā cenu pieaugums notika dolāru likviditātes pieauguma dēļ, un perspektīva, ka tuvākajā laikā ASV tiks ieviesta stingrāka monetārā politika, negatīvi ietekmē izejvielu cenas. Iespējams, ka līdzīgi

eiro zonai, ASV 2.pusgadā tiks paaugstināta bāzes likme.

Cits iespējams cenu krituma iemesls ir tas, ka izejvielu cenām pieaugot līdz noteiktam līmenim, sāk palēnināties pasaules ekonomikas pieauguma tempi. Tādējādi izejvielu cenu pieaugums bremsē pats sevi. Var būt, ka cenu korekcija notika, jo pieauga bažas, ka izejvielu cenas ir pietuvojušās šim līmenim.

Cenu krituma tempus paātrināja tas, ka lielu daļu darījumu pašreiz slēdz automatiskas tirdzniecības sistēmas, un tās sāka pārdot uzreiz lielos apjomos, kad parādījās nelabvēlīgais cenu kustības virziens. Izejvielu kontraktu masveida pārdošana veicināja vēl lielāku cenu kritumu, jo tika izpildīti limita orderi pārdot, kad cena nokritās zem noteikta līmeņa.

Šajā ziņā izejvielu cenu kritums atgādina „*flash crash*” jeb pēkšņu un būtisku akciju cenu kritumu ASV aptuveni pirms gada. Toreiz ASV akciju indekss *Dow Jones* zaudēja ap 10% dienas laikā, vēlāk atgūstot gandrīz visu zaudēto. Par „*flash crash*” iemesliem līdz šim laikam nav viennozīmīgas informācijas; sākumā uzskatīja, ka tas notika tādēļ, ka kāds liels tirgus dalībnieks kļūdaini īstenoja lielu transakciju par pārāk zemu cenu, bet vēlāk šī informācija neapstiprinājās. Acīmredzot automatizēto tirdzniecības sistēmu izplatība rada jaunus riskus. Automatizētas tirdzniecības sistēmas var īstenot transakcijas ļoti ātri. Iespējams, ka noteiktu tehnisko rādītāju sakritība var izprovocēt masveida finanšu instrumentu pārdošanu un būtisku cenu kritumu ļoti īsā laikā.

Runājot par izejvielu cenu dinamiku nākotnē, jāreķinās ar to, ka pie noteiktiem apstākļiem to cenas var vēlreiz sagaidīt būtiska korekcija, jo, bez šaubām, spekulācijas bija viena no spēcīgākajām komponentēm izejvielu cenu pieaugumā pēdējā laikā.

Kontaktinformācija: e-pasts: info@hipofondi.lv; tālr. 6 777 4455

Šim pārskatam ir vienīgi informatīvs nolūks – tas nav uzskatāms par mārketinga paziņojumu, ieguldījumu pētījumu vai gada/starpperioda finanšu pārskatu, kura sagatavošanas nepieciešamību nosaka normatīvie akti. Šo pārskatu vai nevienu no tā daļām nevar uzskatīt par tiešu un/vai netiešu rekomendāciju attiecībā uz jebkādu aktīvu un finanšu instrumentu pirkšanu, pārdošanu vai iesaistīšanos jebkura cita veida aktivitātes. IPS „Hipo Fondi” neuzņemas nekādu atbildību par tiešiem/netiešiem zaudējumiem (ieskaitot neiegūto peļņu), kā arī soda sankcijām, kas var rasties pārskata ietvertās informācijas izmantošanas dēļ, kā arī par jebkādam citām pārskatā ietvertās informācijas un tajā izteikto apgalvojumu izmantošanas sekām. Visi pārskatā ietvertie secinājumi un apgalvojumi ir balstīti uz informāciju, kas pieejama pārskata sagatavotājiem un kuru pārskata sagatavotāji uzskata par ticamu; neskatoties uz šo, pārskata sagatavotāji neuzņemas nekādu atbildību par šīs informācijas pareizību un/vai precizitāti.

Portugāle vienojas ar starptautiskiem kreditoriem par finanšu palīdzības piešķiršanu

Portugāle 4.maijā panāca ar SVF un eiro zonas valstīm vienošanos, ka šī valsts saņems no starptautiskiem aizdevējiem 78 miljardus eiro. Pagaidām tā vēl nav galīgā vienošanās, vēl nepieciešams vienoties par procentu likmi, kuru Portugāle maksās, kā arī nepieciešams nogaidīt, kad Portugālē notiks vēlēšanas, un tiks izveidota valdība, kuras pilnvaras ļautu akceptēt šo vienošanos.

Plānots, ka aizdevumi tiks piešķirti līdz 2013. gadam. Portugāle apņemas samazināt savu budžeta deficītu līdz 5,9% no IKP šogad un 4,5% nākamgad, 2013. gadā panākot deficīta samazināšanu līdz Māstrihtas līgumā minētiem 3%. Šie deficīta mērķi ir piesardzīgāki nekā tie, kas bija uzstādīti pirms tam. Iepriekšējā izdevumu samazināšanas plānā Portugālē paredzēja, ka budžeta deficīts tiks samazināts līdz 4,6% no IKP šogad un līdz 3% nākamgad. Acīmredzot lēmums uzstādīt piesardzīgākus mērķus tika pieņemts tāpēc, ka Portugāle nespēja tikt galā ar budžeta deficīta mērķi iepriekšējā gadā. Pēc precizētiem datiem, Portugāles budžeta deficīts 2010. gadā bija 9,1% no IKP, lai gan sākotnēji budžets paredzēja deficītu 7,4% apjomā.

Portugāle piekrita paaugstināt nodokļus, veikt dažu valsts uzņēmumu privatizāciju un apturēt sabiedriskā sektora algu un pensiju apjoma palielināšanu.

Portugāle 2012. gadā paaugstinās nekustamo īpašuma nodokli, vienlaicīgi pārskatot ar nodokļiem apliekamo nekustamo īpašumu vērtību. Tiks pārskatīts preču saraksts, kuram ir piemērota samazināta pievienotās vērtības nodokļa likme – šis pasākums dos budžetam ap 410 miljonus eiro. Tiks ierobežoti nodokļu atvieglojumi iedzīvotājiem, kuri maksā kredītu, maksā par studijām vai veselības aprūpi – tas dos ap 150 miljoniem eiro 2012. gadā un ap 175 miljoniem 2013. gadā. Tiks atcelti arī uzņēmumu ienākumu nodokļa atvieglojumi, kas dos papildu 150 miljonus eiro 2012. gadā un tādu pašu summu 2013. gadā. Veselības aprūpes cenas tiks indeksētas atbilstoši inflācijai.

Attiecībā uz valsts izdevumiem Portugāle apņemas samazināt ierēdņu skaitu par 1% 2012. un 2013. gadā, iesaldēt sabiedriskā sektora algas un pensijas, aplikt ar nodokļiem pensijas virs 1500 eiro mēnesī, samazināt izdevumus veselības aprūpē un izglītībā (kopā par 745 miljoniem eiro 2012. gadā un par 550

miljoniem 2013. gadā), samazināt pārvadumus pašvaldībām un lokālajām valdībām par 175 miljoniem eiro, apturēt dažus infrastruktūras projektus (arī jaunās lidostas būvniecību Lisabonā), samazināt militāros izdevumus.

Attiecībā uz privatizāciju Portugāle pārdos valsts daļas naftas kompānijā Galp, komunālo pakalpojumu sniedzējā EDP, elektrisko tīklu operatorā REN, aviokompānijā TAP, lidostu pārvaldes kompānijā ANA, dzelzceļu kompānijas CP kravu pārvadāšanas nodaļā un bankas CGD apdrošināšanas kompānijā. Kopumā no uzņēmumu privatizācijas plānots iegūt 5,5 miljardus eiro līdz 2013. gadam. Līdz 2012. gada beigām plānots izvēlēties vēl divas valsts kompānijas, kas tiks privatizētas. Banka BPN, kas tika pārņemta finanšu problēmu dēļ, tiks pārdota visīsākajā iespējamā laikā bez minimālās cenas ierobežojuma; plānots atrast pircēju līdz 2011. gada jūlija beigām.

Banku sektora stabilitātei šajā plānā tika pievērsta īpaša uzmanība.

No kopējās summas - 78 miljardiem - ap 12 miljardiem plānots novirzīt Portugāles banku sektora stabilizācijai. Banku likviditātes nodrošināšanai plānots emitēt valsts garantētas banku obligācijas par summu līdz 35 miljardiem eiro. Plānots arī, ka Portugāles banku minimālā kapitāla prasība tiks paaugstināta no pašreizējiem 8% līdz 9% 2011. gada beigās un līdz 10% 2012. gada beigās.

Portugāle pieņems dažus likumus darba tirgus lielākas elastības nodrošināšanai. Piemēram, tiks samazināts bezdarba pabalsta izmaksu periods.

Finanšu palīdzības sniegšanu Portugālei nepieciešams apstiprināt eiro zonas valstīm. Joprojām nav zināms, kādu lēmumu pieņems Somija, jo trešā lielākā Somijas parlamenta frakcija stingri uzstājas pret palīdzības sniegšanu citām eiro zonas valstīm. Pagaidām Portugālei, tāpat kā Īrijai un Grieķijai, ir faktiski liegta iespēja aizņemties tirgū, jo ienesīgumi ir pārāk augsti. 10 gadu Portugāles obligāciju piecenojums salīdzinājumā ar Vācijas obligācijām 6. maijā bija 653 bāzes punkti.

Palīdzības sniegšanu Portugālei varētu apgrūtināt jaunas problēmas Grieķijā. Grieķija, kuras valsts saistības veido virs 142% no IKP, izmisīgi mēģina atrast situācijas risinājumu. Vācijas presē izskanēja informācija, ka Grieķija domā par izstāšanos no eiro zonas un atgriešanos pie savas valūtas. Oficiāli Grieķija noliedza šo iespēju. Tomēr bažas, ka agri vai vēl Grieķijai būs jārestrukturizē valsts parāds, paliek.

Akciju tirgus indeksi		06.05.2011.	1 nedēļa	1M	3M	6M	1 gads	3 gadi
MSCI World	Pasaule	348.75	356.90	348.05	341.25	327.39	288.21	-
MSCI Emerging Markets	Attīstības valstis	1163.34	1204.03	1203.47	1129.69	1155.94	948.54	-
S&P 500	ASV	1340.20	1363.61	1335.54	1310.87	1225.85	1128.15	1418.26
DJIA	ASV	12638.74	12810.54	12426.75	12092.15	11444.08	10520.32	13020.83
Xetra DAX	Vācija	7492.25	7514.46	7215.11	7216.21	6754.20	5908.26	7017.10
Nikkei 225	Japāna	9859.20	9849.74	9584.37	10543.52	9625.99	10695.69	14049.26
Shanghai Composite	Ķīna	2863.89	2911.51	3001.36	2798.96	3129.50	2739.70	-
RTS	Krievija	1936.29	2026.94	2110.90	1928.58	1604.14	1450.47	2153.32
Bombay Sensex	Indija	18518.81	19135.96	19612.20	18008.15	21004.96	16987.53	17373.01
Bovespa	Brazīlija	64417.34	66132.86	69036.91	65269.15	72606.58	63414.22	70195.27
OMX Baltic	Baltija	513.53	519.03	534.77	558.44	-	-	-
OMX Riga	Latvija	413.98	417.06	416.26	420.82	389.80	354.36	532.23
OMX Tallinn	Igaunija	692.98	696.51	728.68	764.56	685.28	588.88	-
OMX Vilnius	Lietuva	373.75	385.37	395.97	411.46	397.99	309.50	-

Valūtas tirgus		06.05.2011.	1 nedēļa	1M	3M	6M	1 gads	3 gadi
EUR/USD		1.4308	1.4799	1.4332	1.3585	1.4031	1.2656	1.5530
USD/LVL		0.4951	0.4786	0.4944	0.5155	0.5054	0.5585	0.4489
EUR/LVL		0.7084	0.7083	0.7088	0.7003	0.7091	0.7067	0.6974
EUR/SEK		9.0238	8.9247	9.0156	8.7955	9.2739	9.8084	-
EUR/RUB		39.9226	40.5374	40.3518	39.9366	43.1439	38.7953	36.8167

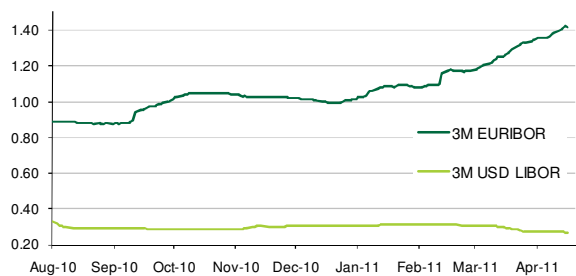
Naudas tirgus		06.05.2011.	1 nedēļa	1M	3M	6M	1 gads	3 gadi
EURIBOR	O/N	0.59	1.42	0.56	0.37	0.37	0.34	4.06
	3M	1.42	1.39	1.27	1.09	1.05	0.68	4.86
	6M	1.70	1.68	1.58	1.34	1.27	0.98	4.88
USD LIBOR	O/N	0.13	0.13	0.16	0.24	0.23	0.28	2.37
	3M	0.27	0.27	0.29	0.31	0.29	0.37	2.76
	6M	0.43	0.43	0.45	0.46	0.44	0.57	2.88
LVL RIGIBOR	O/N	0.45	0.45	0.44	0.45	0.67	1.16	3.60
	3M	0.79	0.79	0.79	0.89	1.02	2.16	5.76
	6M	1.37	1.37	1.36	1.37	1.41	2.64	7.16

Valsts obligācijas		06.05.2011.	1 nedēļa	1M	3M	6M	1 gads	3 gadi
Vācija (Bund)	2 gadi	1.79	1.79	1.84	1.41	0.91	0.55	3.78
	10 gadi	3.18	3.26	3.41	3.25	2.41	2.84	4.14
ASV (Treasuries)	2 gadi	0.55	0.61	0.84	0.75	0.38	0.80	2.38
	10 gadi	3.15	3.29	3.55	3.64	2.54	3.40	3.91
Lielbritānija (Gilts)	2 gadi	1.03	1.14	1.42	1.51	0.66	1.07	-
	10 gadi	3.38	3.50	3.77	3.82	2.98	3.81	-

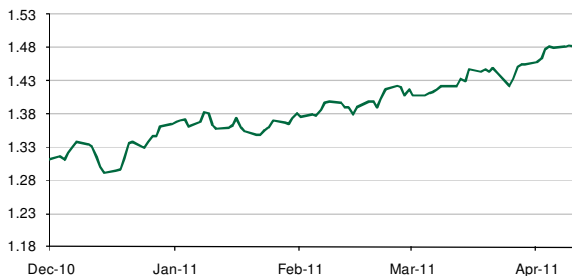
Kredītspreidi		06.05.2011.	1 nedēļa	1M	3M	6M	1 gads	3 gadi
Eiropas investīcijas reitinga	3 gadi	63	64	59	66	69	94	-
kompaniju CDS spredi	5 gadi	96	96	95	96	97	119	-
iTRAXX Europe	10 gadi	122	125	121	116	114	131	-
Eiropas augstā ienesīguma	3 gadi	246	244	253	312	349	455	-
parāda instrumentu CDS spredi	5 gadi	353	352	358	401	430	540	-
iTRAXX Crossover	10 gadi	403	404	411	428	445	444	-

Izejvielas		06.05.2011.	1 nedēļa	1M	3M	6M	1 gads	3 gadi
Nafta	(NYM Light Crude - Futures), USD	97.18	113.93	108.83	89.03	86.85	77.11	121.84
Zelts	XAU, USD	1 494.75	1 563.60	1 457.00	1 348.75	1 393.40	1 207.75	875.05
Varš	(Copper 3M - Futures), USD	8 829.85	9 320.15	9 610.15	10 049.75	8 655.00	6 948.15	8 525.00

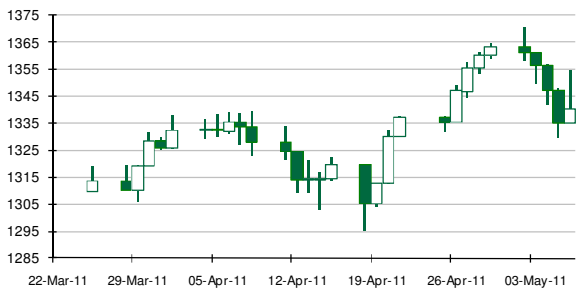
3M naudas tirgus likmes

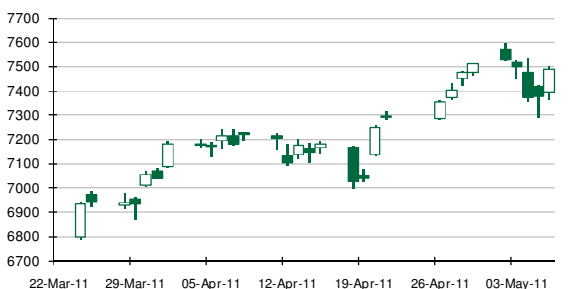
EUR/USD kurss

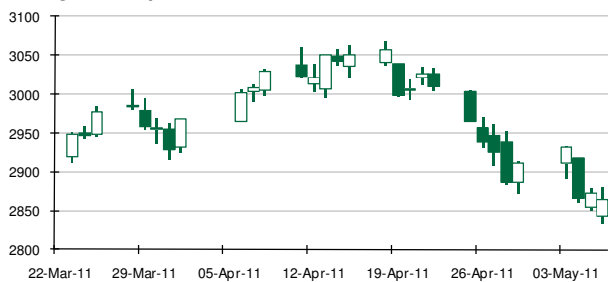
ASV akciju indeksa S&P 500 vērtība

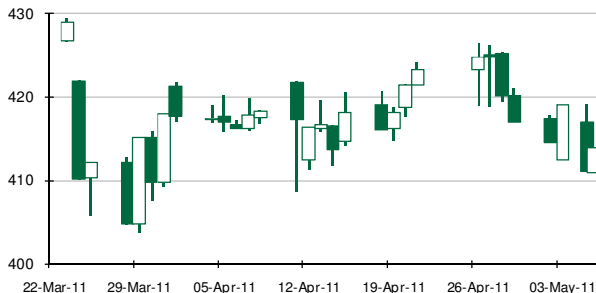
Vācijas akciju indeksa XETRA DAX vērtība

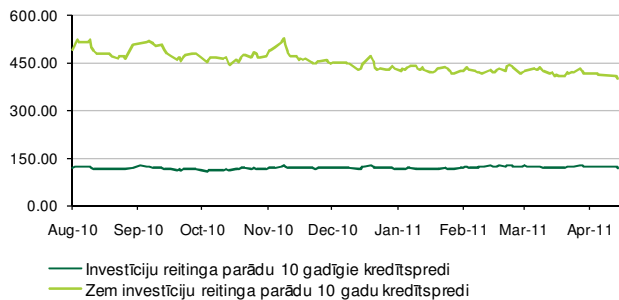
Shanghai Composite indeksa vērtība

OMX Riga indeksa vērtība

10-gadīgo obligāciju kredītsprei (CDS)

HFRX globālais hedžfondu indekss

Pārskatā izmantotās informācijas avots: Thomson Reuters